

ÖZ

KIRGIZİSTAN SİYASETİNDE KADINLARIN TEMSİLİ: BASIN ANALİZİ (‘VEÇERNİY BİŞKEK’ ve ‘AGIM’ GAZETELERİ ÖRNEĞİ)

İletişim Bilimleri Anabilim Dalı
Yüksek Lisans

Saniya SALMANOVA

Tez danışmanı: Yard. Doç. Dr. Elif Asude TUNCA

Haziran 2009, 153 sayfa

Kırgızistan Cumhuriyeti Orta Asya ülkeleri arasındaki en ‘demokratik’ ülke olarak tanınmaktadır. Bir ülkede demokratik sistemin en önemli parçası olarak bilinen medya, ülkedeki siyasî, ekonomik, sosyal, toplumsal dinamiklerin sonucunda halkın bilgilendirilmesi, eğitilmesi, eğlendirilmesi, kamuoyunun yönlendirilmesi için çeşitli kanaatler oluşturma, halkı yönlendirme ve en önemli görevi olarak da haber verme işlevleriyle görevlendirilmiştir.

Bir ülkenin demokratik prensiplere uyduğunu gösteren unsur da insanların her alanda eşit olmasıdır. Bir toplumun gelişmesi için toplumun her iki üyesinin eşit haklara sahip olması gerekmektedir. Hiçbir şekilde ayırım yapılmamalı ve erkek kadından veya kadın erkekten daha üstün değildir, denge sağlanarak ister siyasette isterse de aile hayatında kadın erkek birbiriyle etkileşim içinde ve birbirine yardımcı olmak ve birbirini tamamlamak amacıyla çalışmalıdır. Ancak kadın erkek eşitliği sağlandığı durumlarda ülkemiz gerçek gelişme yolunda ciddi adımlar atacaktır. Bu tezde Kırgızistan yazılı basının temsil eden ve reytingi en yüksek olan hükümet yanlısı yayın yapan günlük gazete ‘Veçerniy Bişkek’ ve bunun karşısında bulunan özel gazette ‘Agım’ ele alınmıştır. Ülkemizde halkın takip ettiği bu iki önemli gazetenin seçim dönemini kapsayan 22 Şubat 2005 - 22 Mart 2005 ve 1-31

Aralık 2007 tarihleri arasında yayınlanan gazeteleri ele alarak kadınların gazetelerdeki haberlere yansımaları incelenmiştir. Kitle iletişim araçları insanların siyasal fikirlerini doğrudan değiştirme, fakat boşlukları seçmenlerin var olan inanç ve tercihleriyle uyumlu bilgilerle doldurmalarına yol açar. Basında kadın hangi kimlikle sunulduğu ve siyasetçi kadının hangi kimlikle sunulduğu incelenmektedir. Ayrıca siyasetçi kadın hakkında gazetelerde çıkan haberin negatif, nötr, pozitif olarak saymaca içerik analizi yapılmıştır. Bunlarla birlikte yayınlanan bu iki gazetedeki kadınlarla veya ‘kadın’ kelimesi geçen haberlerde gazetecilerin cinsiyeti araştırılmıştır. Çalışmanın çözümleme kısmı içerik analizi metoduyla yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, toplumsal cinsiyet, feminizm, medya, kamuoyu, basın, gazeteler, parlamento, seçim, kota.

1 Siyasal İletişim, 2000. s. 315.

ӨЗӨК

Кыргызстан саясатында аялзаттын орду: Прессаны анализдөө («Вечерний Бишкек» жана «агым» газеталарынын мисалында)

Коммуникация багыты, магистратура

Сания Салманова

Илимий жетекчиси: Доц.м.а.Элиф Асуде Тунжа

Июнь 2009, 153 бет

Кыргыз Республикасы Орто Азия өлкөлөрү ичинде эң демократиялуу өлкө болуп эсептелет. Бир өлкөнүн демократиясынын эң маанилуу элементтеринен бири пресса, өлкөдөгү саясий, экономикалык, социалдык, коомдук динамикалардын негизинде элге кабар берип, билим берип, көңүл ачтырып, коомдук аң сезимдин пайда болушуна себеп болуп ал эми эң негизгиси кабар беруу функциясын аткармакчы. Бир өлкөнүн демократиялык принциптер менен айкалышып турганын көргөзүүчү элементтердин бири, жарандардын ар тармактан тең укуктуулугу болуп эсептелет. Бир коомдун өнүгүүсү үчүн, ал коомдун эки мүчөсүнүн тең бирдей укуктарга ээ болушу керек. Коомдо аял-эркек бөлүүчүлүгүнө жол бербеш керек, анткени алар бири - биринден жогору же төмөн турбайт, саясатта, үй-бүлөөдө бир-бирине жолок- таяк болуп, бири- бирин толуктап, жардам жана айкалыш менен курчалышы керек. Бул теңдик камсыздалган гана учурда өлкөбүз чыныгы өнүгүү жолуна карай ишеничтүү кадам жасай баштайт. Төмөнкү тезисте Кыргызстандын эң жогорку рейтингге ээ болгон жана өкмөт тараптары “Вечерний Бишкек” гезити жана карама каршысында “Агым” жеке менчик гезити изилденген. Өлкөбүздө эң көп окула турган бул эки гезиттин 22- февраль 2005 ж., 22-март 2005 ж. жана 1-31 декабрь 2007 ж. арасында болуп өткөн шайлоо күндөрүндө, аялдардын ал кабарларда кандай чагылдырылгандыгы тууралуу изилдөө жүргүзүлгүн. Массалык маалымат каражаттары, адамдардын ой пикирин алмаштыруу ошондой эле пикир боштуктарын шайлоочулардын болгон ишеними жана тандоолоруна жараша билги менен толтурууга жол ачат. Прессада аялзаты кандай мүнөздө чагылдырылды, саясатчы аял кандай мүнөздө кандай инсан болуп чагылдырылды. Айрыкча саясатчы аял тууралуу чыккан кабар терс, позитивтуу, калыс категорияларга болунуп изилденди. Ошондой эле бул эки гезиттин тең макалаларында аялдар тууралуу же болбосо “аял” созун канча жолу кайталангандыгы тууралуу жана журналисттердин жынысы изилденген. Изилдөөнүн жыйынтыктоо бөлүмү мазмун анализи методу менен аткарылган.

Ачыкч создор: Аял, коомдук жыныстык, феминизм, медиа, коомдук пикир, пресса, гезиттер, парламент, шайлоо, квота.

ABSTRACT

WOMEN'S REPRESENTATION IN KYRGYZSTAN POLITICS: MEDIA ANALYSES (OF “VECHERNIY BISHKEK AND “AGYM” NEWSPAPERS)

Department of Communication Sciences

Master of Arts

Saniya SALMANOVA

Thesis advisor: Asst. Assoc. Dr. Elif Asude

June 2009, 153 page

The Kyrgyz Republic is known as the most democratic country among all the Central Asian countries. The mass media is one of the major parts of the democratic country which is through political, economic, social dynamics informing, training, entertaining community and the main task is making news, also directing community by creating various conclusions. The main element of democratic principles is equality of people in any areas. For the development of a society, there should be equal rights of both members of the society. There should be no gender inequality as neither man nor woman can be seen as superior to one another. In politics, as well as in family life, men and women have to be together, interacting, helping and completing each other. The equality of the men and women of our country will be provided real development and take serious steps on the way of development. In this thesis representations from the Kyrgyz Republic's highest rated broadcasting pro-government daily newspaper entitled “Vecherniy Bishkek” and another private opposition newspaper called “Agym” have been taken. In our country where people follow the election of the two major newspapers covering the period February 22, 2005 - 22 March 2005 and published in the newspaper, between 1-31 December 2007 the reflection of the women reported in the newspapers was analyzed.

Media changes people's political ideas directly, but there are gaps in the electorate are filling with information in line with the beliefs and preferences. The politician women with which the woman's identity is presented by media has been investigated. Moreover, female politicians in the newspaper are reported in negative, neutral, positive nominal content analysis was conducted. Articles in these two papers published by them about woman, mention the word “woman” in the news and the sex of that journalists has been investigated. Part of the analysis method were conducted of content analysis studies.

Keywords: Women, gender, feminism, media, public, media, newspaper, parliament, elections, quota..

АННОТАЦИЯ

**Представительство женщин в политике Кыргызстана: Анализ прессы
(на примере газет «Вечерний Бишкек» и «Агым»)**

Факультет коммуникации, магистратура

Сания Салманова

Научный руководитель: Доц.м.а.Элиф Асуде Тунжа

Июнь 2009, 153 страниц

Кыргызстан известен среди стран Средней Азии как самая ‘демократическая’ страна. Средства массовой информации являются самой важной частью демократической системы. Информировать, обучать и развлекать народ в результате политической, экономической, социальной и общественной динамики; формировать различные убеждения для управления общественным мнением; направлять и уведомлять народ - функции, которые они выполняют. Равенство людей во всех областях - элемент, который показывает соответствие страны демократическим принципам. Для развития общества необходимо гендерное равноправие и отсутствие различий между людьми. Ни мужчина выше женщины, ни женщина выше мужчины. Должно быть установлено равновесие, женщина и мужчина должны взаимодействовать друг на друга, как в политике, так и в семейной жизни. Они должны работать, помогая друг другу, и дополняя друг друга. Наша страна сделает серьезные шаги в развитии, лишь в том случае, если будет обеспечено гендерное равноправие. В данной работе были использованы ежедневная газета ‘Вечерний Бишкек’, являющаяся представителем прессы в Кыргызстане и обладающая высоким рейтингом, а также частная газета ‘Агым’. В процессе работы было рассмотрено отражение женщин в этих газетах. Были использованы номера, охватывающие период выборов с 22 февраля по 22 марта 2005 года и с 1 по 31 декабря 2007 года. Средства массовой информации приводят непосредственно к изменению политических точек зрения у людей, но и заполняют пробелы сведениями, которые гармонируют с их убеждениями и верой. В работе рассмотрено то, как в прессе подавался материал о женщине и о женщине-политике. Кроме того был проведен контент анализ новостей о женщине-политике в виде негативных, нейтральных и позитивных. Вместе с этим в новостях этих газет где проходило слово ‘женщина’ мы указывали пол журналиста. В разделе исследование был использован метод контент анализа, т.е. метод качественно-количественного анализа содержания документов с целью выявления или измерения различных фактов и тенденций, отраженных в этих публикациях.

Ключевые слова: женщина, гендер, феминизм, средства массовой информации, общественное мнение, пресса, газеты, парламент, выборы, квота.